

Уредништво редакције и админ.
Космајска ул. бр. 22.

Силски се дају у админист.
— Цена утврђена —

Исплаћена се писма не
узимају. Рукописи се не
враћају.

Писма, рукописе, новац
не е остало што се односи
на лист, слати власништву
листа

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092

Изази сваки дан у 6 ч. пре подне

ТЕЛЕФОН ШТАМПАРИЈЕ 1092

Адреса за телеграме:

„СТРАЖА“ — БЕОГРАД
Претплата за Србију
на пошти:
на годину дин. 12.—
шест месеци „ 6.—
три месеца „ 3.—
један месец „ 1.—

Претплата за иностранство
на пошти:

на годину дин. 30.—
шест месеци „ 15.—
три месеца „ 7.50

Крај рата

500.000 Јапанаца у Европи

БУКУРЕШТ, 19. децембра.

Да би се рат што пре привео крају и да би се пропасти Германа и Турака убрзала Силе из Споразума примиле су понуду јапанске владе да ова на европско бојиште пошље 10 корпуса.

Долазак 500,000 Јапанаца убрзаће пад Германа и Турака, који већ и иначе трпе страховите поразе на сје стране.

12. децембра 1914. год.

Светло је и значајан овај дан за Српство. Он показује да Шумадинци нису завојевачи, већ да су у истини ослободилаци.

Није се навршило ни две године од кад је храбра Шумадија осветила Косово и Сјавницу и ослободила колелку србину, Стару Србију и Македонију, а племенити и кавалерски гест Српскога Александра Македонског изједначио је синове ових покрајина у свему, па и у политичким правима, са херојима Шумадије, проширив слободоумни, Устав српски, у свима одредбама, и на Стару Србију и Македонију.

Хвала му и Слава!

А наши војни суграђани, за ово кратко време, то су потпуно заслужили. И ова награда само је признање њихових заслуга, учињених нашој великој, ако Бог да, отаџбини.

Наша јавност једнодушно је констатовала потпуно братско и сестринско саучешће, на које су наши први рањеници нашли код наших нових држављана, без разлике вере и народности.

Од прешева, па до Битоља и Митровице, грађанство се такмичило у помоћ нашим рањеницима, у нези и у поноуду. И кад је цела Шумадија, збуњена тремутним напредовањем тобож цивилизованог крвника, била у немогућности да укаже потребну помоћ овим херојима, који су за њезину слободу крв своју пролили, — наши војни поданици показали су се достој-

ни оних жртава, које су пале за њихово ослобођење. Куманово, Скопље, Велес, Прилеп, Битољ и други градови не само да нашим рањеницима нису дали осетити да нису међу својом браћом и сестрама, већ су их толико задужили услугама, да им је толико пута алаљена и она крв, која је проливена за њихову слободу.

Таква је била позадина.

А треба ли нарочито истакати јуначке подвиге оних Старосрбијанаца и Македонаца, који су као борци, раме уз раме са Шумадинцима, вијали непријатеља по пољима и планинама нашим?

Треба ли нарочито истаћи јунаштво наших Вардараца на Буђевој Смедереву и под Београдом, кад су, као соколови, са песмом из јуначких груди, развејавали хорде непријатељске?

Не!

Сви ови показали су се достојни својих великих учитеља: Мацка Поречког, Глигора Соколовића, Ђорђа Скопљанчета, Бабунског, Пећанца и других. Показали су се и достојни и захвални селима, за њих ову слободу палих Шумадинаца: Војводе Бране, Жике, Богдана, Бацете и других, као и оних многих жртава, палих у рату са Турцима и Бугарима.

Никакве више разлике нема између Шумадије и Старе Србије и Македоније.

Кости Шумадинаца, посејане по Новој Србији, биле су границе наших аспирација. Кости наших војних суграђана, гробови њихови у Шумадији,

доказ су да су наше аспирације биле правичне, биле истините.

Нас, уз све остало, везују и заједнички гробови, највећа веза у народа, који јунаке цени и поштује.

Дат боже, да у скоро у једну киту зберемо и Срем, Банат, Бачку и Славонију; Босну и Херцеговину; Далмацију, Хрватску и Словеначку, те да буду испуњене реча песничке:

„Тек' ће вода куд је текла!“

Из београдске Општине

Јуче је приспела у Београд г-ца Начићева архитектонски инжењер Београдске Општине. После пет месеца и 7 дана г-ца је тек јуче наша за сходно да дође на своју дужност. Дотична г-ца није добила осуетво већ је просто онако, сама себи то право присвојила, и што је најинтересантније она је за све време примала плату и теренски додатак, [дакле укупно око 500 дин. месечно]

Јуче је г-ца свечано дошла али не да се јави на дужност већ да прими плату и да тражи осуетво! Дакле поред оних 5 месеца ладорања и шетања по нишком корзоу, г-ца сад тражи понова осуетва. Е то је безобразлук и арање општинске имаовине. Док општина моли и богороди за паре да би могла сиротињу хлебом да нахрани докле она тражи да јој се плаћа њена шетња!

Ако је г-ца под уговором, па би се случајно позвала на оно: нема посла у општини онда је дужност општине да јој створи посао, натерати је

да раздје и проверава листе по Топчидерском Брду, Сењаку и Душановцу, приредити јој такву шетњу, па ће она сама увидети да јој нема места у служби кад већ она сама неће да увиди и да да оставку.

Има у београдској општини много и много спремијих архитеката и инжењера и за много скромнију награду су ту, па ипак и ови у овом времену бакљу се са листама и на тај начин одужују се својој савести и дужности. Зашто да г-ца Начићева не може да раздје листе? Какав је капацитет она? Да не мисли нешто општина да глорификује ову савајалску школу дело дотичне г-це, у којој се у сред пола дана мора да пали осветљење, или да не мисли нешто општина да су Терезински клозети некакав генијалан изум? Па је због тога држе да глорификују општинску касу.

После израде Терезинских Клозета дотична г-ца не би требала да буде чиновник општински Јер у Берлину је пре 10 година направљен клозет са три шоље, на Посламерском Тргу гд: дневно саобраћају два милиона људи дакле 7 пута мањи него овај. Међутим г-ца је наша од некуда да су Београду потребне 24 шоље код 100 хиљада становника, мањ' ако није нешто замислила да ће ту и какав дамен оркестар концертирати. Да је среће она не би смела ни да се појави као архитект. А она ето узела себи још и такву слободу.

Јуче је отпуштено око 30 женских службеника из општине због немања буџетске могућности. Ми и немамо ништа противу тога. Али се морамо упатити: кад се већ

чини уштеда на буџету и отпуштају нижи чиновници од куда толика толеранција према г-ци Начићевој? Имали ту правде и једног критеријума: отпустити тридесет душа да би могли г-ци Начићевој плаћати шетњу и теревски додатак? Какав ли је то уговор везан с г-цом те она тако немилосрдно сеца општину?

Зар там уговором није предвиђено да се и г-ца мора поининовати наредбама суда општинског? Напоследку ми ово и не замерамо г-ци кад она већ има један такав докуменат којим она командује општини. Али ми се обраћамо општини да она не расипа народни новац као онај масарош, што узима непрестано паре на менице а не води рачуна колико узима.

Ми ћемо о овом буџетирању водити строга рачуна и ако општина сама то не учини ми ћемо бити принуђени да публикујемо неколико докумената и на тај начин завршити обрачуна са београдском општином.

Са фронта

Француско бојиште

У току 18. деп. било је мирно од Белгије па до Изера. У Шампањи, западно од Алжера (ренски сектор) непријатељ је преко ноћи дигао у ваздух два наша опкопа и извршио на њих напад који смо одбили наевши му велике губитке.

Напали смо другу одбранбену линију на северу од Босажура и у том смо крају заузели ровове и зајмили терен.

Кашуна — Врњци
10-ХП 1914 г.

Јб. В. Краљевићу Ђорђу

Срела сам Те једном после страшне борбе,
Где си на јуришу задобио рану;
Те за отаџбину, и спас целог Српства,
На бојишту страшном краљевска крв кану.

Ти са Твојом војском уз раме си иш'о.
Она Ти је зато од увек искрена;
Из Твоје не крви, и Твојих војника,
Васкрснути лепа слобода Словена.

Поред Тебе храброг, и Твојих војника,
Већ се види кол'ко просута крв вреди,
Јер и овог рата наша отаџбина,
Са тим синовима мора да победи.

До скоро малена Србија је била.
Цео свет је није тако добро знао;
Мислили су да је ништавна и мала,
Док њен први војник није за њу пао.

Ређаху се жртве, за слободу Српства,
Српска крв се лила још из свежих рана;
Док једнога дана грану сунце среће,
И Србија беше славом увенчана.

Тај се сад свет диви, тој Србији малој,
Диве се храбрости Српскога војника;
А са тим војником и Теби припада,
Врхунац победе, венац лаворика.

На свршетку рата, отаџбина наша,
Са Тобом ће бити, славом увенчана;
Слава нек је Теби, слава нашој војсци,
Јер слобода није из њихових рана!

Ваљевски „Биргермајстер“

Оно чудо што се догодило у Ваљевоу приликом евакуације Ваљева не треба да остане забележено.

Кад је дошла наредба за евакуацију Ваљева тамошњи кметови не хтевши сачекати Аустријанце, посаветују се коме да ставе у дужност, да Аустријанцима преда варош. После краћег конферисања би одлучено да се та дужност додели Влајку молеру званом „Кун.“ Влајко је иначе у нормалном животу, по казивању Ваљеваца, важио као пропалица човек који вреди свега три гроша. Веран оној пословици: „Неком рат а неком брат,“ Влајко је већ имао цео план његова рада готов. Циљ му је био да се обогати. Пошто је пореклом Маџар и мувао се као занатлија по Ау-

стрији и Немачкој то је он знао нешто мало и немачки а маџарски добро.

Кад су наишли Аустријанци Влајко је изашао пред њих у свечаном руву с белим рукавицама и цилиндером на глави. Промјерунасао, као што Аустријанци чине, поклонивши им се представи се као „Биргермајстер“ — Председник Општине.

Њихове власти га потврде за председника општине ваљевске. Али мајстор мазало не буде лењ већ се доцније протури некако и дође пред Поћорек у аудијенцију. Сад је Поћорек знао за Биргермајстора Влајка. Сад Влајко нареди да му се израде шилдови на немачком и српском језику председник — Биргермајстер. Бапио је са

себе оно обично одело и стално је био обучен у свечаном руву. Реденгот, цилиндер на глави и беле рукавице, Кроз ваљевске сокаке ишао је као какав владај, а чим би наишао аустријски командант он би се до земље поклатио и скинувши цилиндер, направио би један дубоки поклон и тиме би доказивао своју лојалност према Аустријанцима а до некле и захвалност за његов положај.

Да би се више подворио аустријанцима он је се тискао непрестано по кафанама, где су аустријанци одлазили махом с официрима и то му је био рачун. Долазећи тако често у додир с њима он је постепено задобијао њихово поверење. Рачун му је био тачан.

Аустријске војне власти почели су да реквирирају пиће и остале потребе од тамошњих грађана. Јеремија Симић, Милорад Петровић, Светозар Попић први трговци из Ваљева давали су аустријским војним властима робу, а ове су им давале бонове за наплату.

Дође време да Аустријанци напусте Ваљево. Биргермајстор Кун позове ове грађане и затражи им да му даду реквизиционе признанице јер ће он да иде у Плац Команду да наплати по њима рачун.

Ови, и не слутећи шта овај мазало смера, повере му, и предду му оне бонове а у замену ових бонова, Биргермајстер им да својеручне признанице, с којима данас могу да се сликају за успомену.

Мајстор мазало оде у Плац Команду са оним боновима и наплати по њима око пола милијона динара.

Али једно време оде код Поћорек и замоли га да му да пропусницу да може да иде за њиховом војском. Добивши допусницу од Поћорек он се и не врати на биргерску дужност, већ кидне за војском у Аустрију. Они трговци чекају и данас да се биргермајстер врати с аплаћеним боновима. Само га неће сачекати.

Сад настаје питање ко одговара за поступак Влајка

Мазала а ко за оштету оних трговаца? о томе сад нећемо да полемишемо. Али, неко сигурно мора одговарати, и г. Министар Унутрашњих Дела могао би да се заинтересује за ову ствар.

Држање Грчке

Вести, које су потекле из Софије о томе, како је Грчка учинила Бугарској предлог за утврђивање неутралне зоне у Кавали, да ће Грчка

помагати Бугарску да заузме ливнију Енос—Медија и да она инсистира код Србије да ова уступи извесну територију Бугарској, потпуно су неосновне.

Грчка није никакав такав предлог учинила. Овде је очевидно један пробни балон, какви обично потичу из Софије и који бугарске жеље представљају као предлоге. Грчко је гледиште сувише добро познато да би сад потребно било враћати се на њ.

Београд под Аустријанцима

Критично стање

(3)

У 11 ч сова трже ме пуцањ са града. Извићох напоље. У том грмуше Французи. Канонада је била ужасна. Прозори су зврјали и сваки час је претило да огња испадну. Цео је комшилук изишао из својих станова. Било их је у разним тоалетима. Сви су у највећем страху питали: Шта је? Да ли то наши пуцају?!

Нисам могао свима да се наодговорим и сматрао сам за најбоље да се повучем.

Целу ноћ је канонада била ужасна. Французи су чинили своје.

Освануо је понедељак. Сунце беше огурануло, као да није целу ноћ сивила досадна киша. Београд је промену своју физиономију. До јуче миран данас је оживео и ја се у чуду питах: од куда толики свет. Београдском дрвеном калдрмом јурише су чеже и кола у којима је свет бежао. Цела је варош већ знала да су трупе испустиле Београд и околину и да су се повукле.

Свет је бежао. Куда? Нико то није знао да каже. Сваки је само осећао потребу да мора да бежи, а куда, то нико није питао ни о томе мислио. Отишао сам до општине. Тамо се беше већ силан свет скупио и сваки је очекивао да чује шта ће најзад бити.

Недеља 16 нов. по подне

Од целе општинске управе беху остали кметови Млад. Боторић и Ђокица Јовановић. По подне одржан је збор код „Руског Цара“ на коме је изабрана општинска управа која је имала да преда град Београд и његово становништво Аустријанцима.

Уторак, 18 нов. по подне у општини је изабрана нова општинска управа. За председника је изабран г. Коста Петровић директор Народне Банке. У одбор су ушла и оба заостала кмета.

Аустријанаца још нема. Истина чују се разни гласови, како су већ дошли, како је код Штофаре наишла њихова коњица и бацила све под сабљу и коњска копита.

Друге, наравно жене причају како су разговарале са Аустријанцима и како су ови мирни и кротки. Међутим, и ако сам прокрстарио цео Београд нисам наишао ни на једног Аустријанца, нити сам видео ма и једну жртву хусарске сабље и коњских копита. (Наставиће се)

Пошто ћемо редовно доносити у листу имена оних лица, која су од стране Аустријанаца одведена, то молимо њихове породице и ближе познанике да нам достављају имена оних.

ФЕЉТОН

Бокица Б...

Трајче комитација

Трајка ашчију у Београду непознају само они, која нису окусили право, укусно ашчијско јело. Е, али Трајку помаже његова жена у свему па и у кувњу. А жена, — зове се Гена, — из Тетово је. Млада, једра, здрава и... сувише за друштво. Е брате волије да се поразговара са муштеријама него ли са мужем. А газда Трајко љубоморан као „Отело.“ Гена служи госте и са њиме разговара; а газда Трајко шкрипи зубима као рабадијска неподмазана кола. Од љубоморе се осумњао као Митрополитова патарица, а кад корача изгледа као да је забо два легиштера па на њима иде. А

и прокашљао; па када пљуне у пљувачницу, — коју је због полицијске наредбе поставио до врата, — а оно се, чује од „лаке“ пљувачке „дан“ „дан“...

Е тај газда Трајко није одбегао никуд за време уласка аустријске војске у Београд. Чим је угледао хусарске чакшире, одмах је назвао паприкаш — гулаш, а папазјанију — чардаш. И збиља, пазар је био не може боље бити. Дали што „маџар. бачи“ нису били у стању наћи бољу ресторацију, или што се госпа Гена често јављала на врата од ашчинице, тек код газда Трајка права тарапана. Пазари жестоко. Требало је још само милиметар, па да газда Трајко проговори маџарски. На пример при наплаћивању говорио је овако:

— Един гулаш, лебец и фајн кисели паприки: цванцик управо фир сексер, то јест

крува мање грош, што рекли ваши, осам крајцара. Е, па сад у здравље баратом јојцакат...

А када би маџарски солдати за време јела разговарали између себе, он би обилазећи око стола са својим плајвазастим ногама, смешкао се, као да разуме цео њихов говор.

Е, али једнога дана поче лов грађана по вароши. Испочетка су купили само војне обвезнике, па затим и остале грађане, водећи их у ропство, док најзад нису одводили жене и децу.

Узврдао се газда Трајко, па нити је пристао да се крије, нити пак да остане у радњи.

Једно вече после затварања ашчинице седи он и чисти лука и кромпар, а лепа Гена пере судове од вечере; зајупурила се, па мисли човек они обрашчићи да ће да пр

сну. А газда Трајко се за мислио, ситно и крупно кашље бацјући густ шлајм „ми се чисте груди“, како он вели.

— Гено мора, — викну на жену.

— Шчо је? — одазва се Гена окренувши се у пола времена њему.

— Ела при мен. — Гена му приђе, а он је погледа право у очи, па некаквим тужно озбиљним тоном поче:

— Гено, шчо сакаш да прајиме?.. Нели виде данас како покупише тол'ки човечи за у ропство? А, ако земају и ме...емеме?!!

— Па нишчо де, робом икад а гробом никад.

— Ех Гено, несум ни ва роба ни за гроба. Него шчо кје прајеме за спаћење?

за кандило. Него ти кје ми меташ под испот кревета една поњзва и един јастук, па кје се ја ту да кјутем, док прође овај фурија.

— Па сат, како ти сакаш, одговори му Гена.

После пола сата, Трајко који се неколико пута наду гачко и нашироко прекрстио; скућивши своје цволке подвуче се и леже под кревет, а Гена на кревет и обоје заспаше.

Још не беше ни свануло, а Гена се наже преко кревета па му викну:

— Трајче, живо ли си, здраво ли си?

— Живо здраво, ама тврдо, одазва се Трајко и патролцијски се закашља.

Устала Гена, спремила за ручак и ради сама у ашчиници. А кад би у подне, запигаће је један хусар:

— А камо је ваша муж?

Руси краљу

— Срдачна честитка земског збора —

НИШ, 17. Децембра.

Губернијски земски збор у Нижњем Новгороду послао је Њ. В. Краљу Петру ову депешу, поводом сјајне победе одржане над аустријском армијом.

„Губернијски земски збор подноси вашем Краљевском Величанству осећаје одушевљења руских срдаца пред витешким подвизима српске војске и њезиних војсковођа. Збор је дубоко уверен да ће божанској промисли угодно бити да и извршеном победом благослови српску армију која пролива своју крв, за узвишено начело слободног духовног развитака права и правде. Бог ће дати да се крв херојских Словена не пролива узалуд већ да се претвори у темеље нове светлости богате будућност и узајамним везама силног словенског Света!“

Грчка флота

— Пожртвовање грчких Јевреја —

СОЛУН, 18. дец.

Солунски Мојсијевци преко рабаера су понудили влади да отворе упис у корист флоте и да на тај начин допринесу величини националне морине. Повуда је изазвала силно одушевљење у Грчкој.

Остали у Београду

Г-ђа Јулија Милосављевић, удова.

Г-ђа Даринка Станковић, удова са мајком и ћерком ученицом III разреда више женске школе.

Павле Рајковић, рентијер. Г-ђа Вишња Минзићка са свекром, сестром и зетом Кр. Паталије 20.

Г-ђа Симка Радосављевић са четири женска детета.

Г-ђа Параскева Секулићка са мужем Живком и женским дететом.

Махајло Матић, са женом Даницом и ћерима Олгом, Настом и Драгом.

Јелена Лајковић, са децом Мицом, Дафином и Михаилом. Јулка Јовановић.

Анка Николићка, са перком Даницом.

Милутин Крстић.

Јелка Ђурђевићка, чланица Краљ. Срп. Народ. Позори-

шта са сестром Маријом Николићевом.

Вукосава Јурковићева чланица Краљ. Срп. Народ. Позоришта са мајком.

Висарион Николић, ћак Трговачке Академије.

Пола Марковић са сестрама.

Перса Деменецка са децом.

Стевка Јовановић удова.

Соса Влаовић са ћерком и унуком.

Филит Бујидић са фамилијом

Ратна пошта

Тражи се

Ружица Тодићка тражи свога мужа Душана Тодића, војног обезбика из Шапца. Моли се ко што о њему сазна да јој јави на адресу:

Војна болница
Артиљеријска
подофиц. школа
соба бр. 4.
Крагујевац

Моли се онај кошта зна о Миливоју П. Стефановићу редову 3. чете 2. батаљона 2 прекобројног пешадиског пука нека јави његовом оцу Петру Стефановићу Дубљанска ул. бр. 77 Београд.

РАБОШ

После одласка, у грозном бежању Аустријске војске из Београда, сретају се двојина Београдских хлебара.

— Арно ли, си убаво?...

— Арно Мито, ама брашно нема.

— Ће бидне. А како прође

сос Швапски арамији.

— Па ништо ми не прајеше, Него сум, почео да учим немедхи, а они одоше.

— Еси научио нешто?

— Есум два три реча, знам ово: кевек, дрек, Поћорек...

— Е па доста за тако кратко време.

Ћ-ца.

Епиграм

Фрања куња, болестан је,
Савио је своју шију;

А болест му називају:

— „Ратни поход на Србију.“

Ћ-ца.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Народна Скупштина

За сутра у 9 часова заказана је седница Народне Скупштине са дневним редом: друго читање буџета за 1915 године.

За народно благостање

Г. Драг. Пећић, народни посланик и другови поднели су Народној Скупштини, на јучерашњој седници, законски предлог о одржању народног благостања. Предлог је упућен одбору за оцену посланичких предлога

Одлазак у Београд

Према наредби Врховне Команде од јуче се допушта одлазак у Београд. Објаве за пут издаје начелник нишке војне станице.

Наш ратни плен

Наш укупан ратни плен до сада износи: 4 заставе, 192 топа, 31 лафет, 491 кара, 36 митраљеза, 70 хиљада пушка и другог материјала.

Помен погинулим

Данас у 11 часова пре подне одржаће се у нишкој катедрали помен славно погинулим и умрлим официјерима подофицијерима и редовима у овоме рату.

Нов Српски новац

На јучерашњој седници Народне Скупштине примљен је

на другом читању закон о ковању сребрног новца у суми од 15 милиона.

Бомбардовање болнице

Ономадашњим бомбардовањем из монитора, аустријски метци падали су у шталу Опште Државне Болнице. Зрно је погодило Станка болничара, који је на месту остао мртав и једног коња. Дивљи-

на аустријска почела је опет да бесни.

Забрањена „Стража“

Јучерашњи број „Страже“ забрањена је полиција.

Да би наши читаоци у унутрашњости имали везе са наредним бројем то ми у данашњи број прештапавамо неке ствари из јучерашњег броја.

КЋЕРИ ГРЕХА И ПОРОКА

Први корак у порок

(15)

ГЛАВА III

Историја се понавља

У колико се више ближао стану г. Петровића, ноге су му постајале све несигурније.

Стао је пред стан Петровића. Једва је имао толико снаге да ухвати кваку и да отвори врата од дворишта. Ноге су му биле као од олова и он их је једва дизао. Ни сам није знао како је ушао унутра. На срећ са собом на једној столица седела је госпођица Невенка и одговарала полицијском писару, који је чинио извиђај. У другој соби лежала је мртва госпођа Петровићка у локви своје крви.

Господин Петровић је већ био одведен у душевну болницу, пошто су на њему примећени знаци душевног растројства. Пред вратима чекала је већ маса поверилаца, који су на први глас о катастрофи пожурили да сачувају ако се што може сачувати. Чекали су само да полиција сврши своје па да се она пријаве младој ћерци.

Како је приступио госпођици Невенка и како јој је изјавио саучешће то он ни данас још не зна.

Полицајац је свршио свој посао. У том су дошла и болничка кола и кочијаш са још једним човеком сурово дохватише леш госпође Петровић и угураше га у кола. Тренутак је био очајан и Невенка он пала у несвест да

је Нулић није придржао.

Леш је однет. Петровић је одведен у лудницу и млада девојка остала је сама у кући. Један по један почео се да појављује са неисплаћеним рачунима. Невенка је била немоћна да ма и једну реч проговори и паде, душевно потпуно утучена, у наслоњачу.

Нулић је узео све рачуне и пошто их је прегледао рекао је повериоцима да дођу кроз дан два, док се среде ствари.

Петровић је био генијалан финансијер. Његова годишња плата достигала је суму од 6000 динара. Како је био и члан управних одбора разних банака то је и ту примао доста масне дијурне. Међутим, дуг његов лични представљао је суму од 20.000 динара. У ту суму ваља урачувати и силне рачуне разних конфекционих београдских радњи.

Само рачун код једне радионице белог рубља износио је преко 1800 динара. Па ипак Петровић је увек умео то лепо да уреди, без да је његова породица осетила и најмању оскудицу. Тек сада, када се одиграла ова страшна катастрофа видело је се да цела непокретна и покретна, имовина, сада нове сопственице неће бити у стању да пократи дуговање. Одрасла у раскошу, Невенка је стајала пред страшном судбином.

— Наставиће се —

— Уфателе го јуче за у ропство.

— Шта! Он био комитац?

— Неје кумита, неје него тако га фатале па одвеле.

— О, тако сеп жена па остани без мужа...

— Па сат... Божја воља...

Све се муштерије нахранише и одоше, али хусар оста готово до у сами мрак у разговору са госпа Геном.

Шта су њих двоје говорили то незнамо; само када је Гена хтела затворити дућан, хусар је ухвати за руку рекавши јој:

— Ја не иде, ја овде спавам.

— А, немој молим вас, зашто неје ред... може да нас некој вади...

— Не види нико, ми само, и повукавши је за руку уведе је у собу иза дућана.

Када је чуо мамузе, Трајко испод кревата обамре па

не дише; чак му и кашаљ стао.

Хусар пређе преко собе, па посадивши Геву поред себе на кревет баш изнад Трајка отпаса сабљу, скиде капу па и једно и друго бади у угао собе. А Гена од страха и збуњености се заруменила па никад лепша. Милује је хусар, тепа јој нешто мађарски и по који пут је пољуби. Ова се брани, отиме, љути али он је љуби, љуби. У њеном бранењу, а његовом љубакању падоше на јастук...

— Ду, ду, ду, ду, — поче да грочке испод кревета Трајко са његовим кашљем. Ду, ду, ду, — тутњи као да неко сикиром цепа највећи пањ.

— Ха, комитац!! дрекву хусар и полете кроз ашчаницу у мрак на улицу.

На улици је већ и касу јурила поворка коморских кола ка мосту на Сави, јер је почело бежање Аустријске

војске. Хусар ускочи на једна кола и о њему се незна више.

А када су сутра српски војници свраћали на чапу млека у ашчаницу; служио их је газда Трајко опасан са великом хусарском сабљом.

— Пазе го што сам им запленио, виде го ратни плен, — говораше својим муштеријама. — Гено, ела на господин каплар един гулаш... овај де паприкаш...

— А како им узе ту сабљу? — питају га наши војници.

— Како?... Богаме сас велику борбу, — одговара Трајче погледајући у Гени, којој се на образима познају трагови хусарских зуба.

Пратплата на „Стражу“ стаје један динар месечно.

Наредба

Сви младићи, рођени у Београду 1895. год. позивају се да одмах а најдаље до 23 тек, мес. представу Суду општине Београдске (зграда основне школе у Макензијевој улици) ради саопштења хитно војне наредбе.

Они младићи, који се сада налазе изван Београда имају се до означеног дана пријавити овом Суду писменим пријавом у којој ће назначити где се налазе и чиме се зани-

мају (тачну адресу) како би им се наредба тамо доставила.

Ко се не одазове овој наредби биће предат Војном Суду на осуду.

Одсуда општине Београдске В.Бр. 3134 — 18 Децембра 1914 год. у Београду.

Извештавамо родбину, пријатеље и позивнике да је наша добра и никада незаборављена супруга, мајка и баба

Деха М. Јелушићка

20 орошлого месеца после че вородневнога тешкога путовања као бегуница, преминула на нишкој станици у Нишу и сахрањена на нишкоме гробљу.

Уједно извештавамо да ћемо 29 ов. м. у 10 часова на гробу давати четрдесето дневни помен. Моле се родници и пријатељи да овоме тужноме помену приеуствују.

Ожалошћени: супруг Тадија, кћери Јелена и Дајинка, зет Љубинко Милијашевић; унучад; Нада Зага, Вера, Душко, Љубинка, Вожа и остаза фамилија.
2-3 304

Извештавамо родбину пријатеље да је наша добра и никад незаборављена супруга и мати

† Мила (Милка) В. Марковић рођена Јојкић

13 овог мес. после тешког боловања преминула у Болечу и сахрањена у болечко гробље.

Ожалошћени: супруг, Воја Марковић парох винчанским и свештеник коњичке дивизије; син, Милован, гимназист и остала родбина.

15 децембра 1914 год.
село Болеч 2-4

Црвени Крст

моли за поклоне: новаца, душека, гаћа, чарапа, сламарица, кошуља, јоргана, јастука, поњава, ћилима, шареница, пешкира, марама, назувца, опанака, ципела, панула и посуђа.

„Стража“ прима огласи!

Колонијална деликатеена радња

„Гранд Пасаж“

Отворена је и има увек свежу робу

1-13-196

Две АМЕРИКАНСКИ МАШИНСКИ СТРОЈАРИЈА
ко има на продају, нека јавно уредништву овога листа. -6-

Карбида

има у довољној количини радња

Никола Јовановића

Стари Телеграф 301 2-3

„Монитор“

У слици и речи

може се добити код „Страже“

ПРИМАМ порцуланске пећи на оправку и чишћење

Ф. Рибка

Новопазарска 34. 302 2-3

РАДЊА

„Мала Олга“

— Отворена је увек и препоручује велики избор све зимске робе за децу. —

С поштовањем

А. Б. УЗЕЛАК

303 1-3

Штампарији Драг. Грегорића потребан је један старији ученик.

ЗА НАСТУПАЈУЋЕ

Светле празнике

Који је рад да пије чисто бело Смедеревско вино из Смедерева може се обратити у Студеничкој улици бр. 25 а и на Чубури Шуматовачка улица на имању Петра Илића сваког дана од 10-12 сати пре и од 2-4 по подне.
305 1-3

ВАГЕ

Најбољи су из радње

Јелице Грујића

Јаворска ул бр. 7

Врше се оправке свију мерила

4-10-235

ВАГЕ

ЧУВЕНИ СА ЈЕВТИНОЋОМ И БОГАТИМ ИЗБОРОМ
НОВИ
МОДЕ САЛОН

ЖЕНСКИХ ШЕШИРА и разког материјала

почео продају колекција добивених за ову сезону. Модискињама знатан радат. Оправке врши по спуштеној цени. Стан у дворишту Краља Милана улица бр. 120, идући „Славији“ — у сопственој кући.
С. М. ЛАЗАРЕВИЋ -11-

ШТАМПАРИЈА

Драг. Грегорића и Друга

БЕОГРАД Космајска улица бр. 22. БЕОГРАД

Препоручује се поштованом грађанству за израду сваковрсног штампарског посла као: часописа, циркулара, вињета, свадбених позивница, вереничких карти, посмртних листа

Штампарија је снабдевена са најмодернијим новим словима, шарама и лужијама.

Штампарија је снабдевена са четири штампарске машине и две СЕЦ МАШИНЕ за слагање, да би могла сваки посао изградити на потпуно задовољство пошт. своје муштерије.

Израда је чиста и брза, — Цена умерена.